

ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ ΣΕ ΦΥΛΑΚΗ

Ενδιαφέρουσα πραγματική ιστορία

Είναι πολλά χρόνια. Περισσότερα από είκοσι πέντε. Ευρέθηκα στην ιστορική πόλι της Πελοποννήσου και πρώτη πρωτεύουσα της Ελλάδος, τό ευγενικό Ναύπλιο. Τό ενδιαφέρον, πού του δίνει ή ιστορία του από τους αρχαιότατους χρόνους, και μάλιστα κατά τήν εθνεγερσία τοῦ 1821, και τή γραφικότητα, πού παίρνει από τήν τοποθεσία του στον ήρεμο μυχό τοῦ Ἀργολικού κόλπου μέ τά καταγάλανα νερά του, - αυτή τή χαριτωμένη και ιδιότυπη μικρή πόλη τή σκιάζουν δυό όγκοι φυσικοί, πέτρινοι, απότομοι. Βουνό τό ένα και βράχος, όλόϊσα στημένος στην βορειοανατολική πλευρά τοῦ Ἀναπλιοῦ, μέ τά χίλια περίπου σκαλοπάτια του και τις ντάπιες και τά φρούρια του, -τό Παλαμήδι- ρίχνει τή μελανή σκιά του, σχεδόν όλη τήν ήμερα, στην

εύγενικιά πόλη. Νησί τό άλλο, μικρό αλλά βρα-
χώδες, μέσ' στό μυχό του ήρεμου Αργολικού,
φρούριο σωστό με τίς πολεμίστρες και τίς ντά-
πιες του κι αυτό, -τό Μπούρτζι- μελανιάζει με
τή βαρειά σκιά του τά ήρεμα και ολόφωτα νερά
τοῦ 'Αργολικού, - αντίθεση απαίσια και ανορθο-
γραφία χτυπητή στη χαρά της γύρω φύσης!

* * *

'Αλλά για μένα, και τό Παλαμήδι και τό
Μπούρτζι μοῦ ἦσαν πιό απαίσια, από τό σκοπό,
πού υπηρετούσαν! Τό Παλαμήδι ἦταν ἡ πιό με-
γάλη και πιό αυστηρή φυλακή τοῦ Κράτους, πού
στά υπόγεια και σκοτεινά κελλιά του, ἔμεναν για
πάντα ἐγκάθειρκοι οἱ μεγαλύτεροι ἐγκληματίες,
θανατηφόροι κι' *ισοβίτες*. Τό Μπούρτζι, μονάχο
κι' ἡρεμο και σκοτεινό, ἔκλεινε στά σκοτεινά
πηγάδια του, τίς πιό μισητές και θλιβερές υπάρ-
ξεις, πού και ὁ θρῦλλος και ἡ ὄψη τους προξε-
νούσε φρίκη σ' ὅλους τους ανθρώπους, φυλακι-
σμένους και ἐλεύθερους: τους *μύπηδες*. Τους θανα-
τηφόρους ἐκείνους ἐγκληματίες, πού, για νά
σώσουν τό τομάρι τους, ἐδέχτηκαν θεληματικά
νά μείνουν ισόβια φυλακισμένοι στό απαίσιο ε-
κείνο φρούριο, και νά κόβουν στην *καρμανιόλα*
τά κεφάλια των συνανθρώπων τους θανα-

τηφόρων, - παίρνοντας μάλιστα και μιά ασήμα-
νη καταραμένη αμοιβή για κάθε κεφάλι! Ἦσαν
οἱ *δήμιοι!* .

"Ἐτσι μοῦ πίεζαν τήν ψυχή ιδιαίτερα τό Πα-
λαμήδι και τό Μπούρτζι! Μά κάτι μέ τραβούσε
σέ ἐπίσκεψη τους. Και τά ιστορικά κ' ἐπιστημο-
νικά βέβαια διαφέροντα, πού εἶχα γι' αυτά, άλλα
και κάποια ιδιαίτερη συμπόνοια, πού αισθανό-
μουν από μικρός για τους φυλακισμένους. Γιατί
και οι φυλακισμένοι, ἄνθρωποι σάν και μας τους
ἄλλους εἶναι, και ἡ φυλάκιση εἶναι μιά δυστυχία
αληθινή, δίκαια βέβαια για ὅσα κακά στό βίο
τους ἔκαμαν - μά και καμμιά φορά ἀδίκη ἡ κι'
αυστηρότερη ἀφ' ὅ,τι θά ἔπρεπε. "Ἐτσι, ὅπως κι'
άν τό πάρης, ἡ ἐπίσκεψη και παρηγοριά τους -ε-
κτός πού δίνει τόσα διδάγματα σ' ἐμάς τους ἴ-
διους- ἀλλ' εἶναι και καθήκον στοιχειώδες κι' α-
παραίτητο, και μάλιστα σέ κάθε Χριστιανό" γιατί
παρηγορεῖ ἀνθρώπους δυστυχεῖς και δίνει κουρά-

* Ευτυχώς ἐδώ και μερικά χρόνια τ' Ἀναπλάκι ἀπαλλά-
χτηκε από τό ἄγος ἐκείνο και τή φρίκη, πού τουδινε τό
Μπούρτζι. Γιατί καταργήθηκε ἡ λαιμητόμος και τό Μπούρ-
τζι, ἐλεύθερο πιά ἀπό δήμιους, ἐγινε σήμερα ενα συγχρο-
νισμένο τουριστικό ξενοδοχεῖο, πού προσελκύει ξένους και
περιηγητές. Ἄλλά για μένα, πού τό πρόλαβα για φυλακή
δημίων, μένει απαίσιο και ζοφερό και τόνομά του ἀκόμη!

γιο καί ανύψωση κ' ελπίδα σέ ρημαγμένες ψυχές
καί σέ καρδιές φουρτουνιασμένες!

... Κι' αποφάσισα τήν άλλη μέρα νά ανεβώ
στό Παλαμήδι.

* * *

Ήταν 'Απρίλης. Ή πρωινή αὔρα λεπτή φυ-
σούσε κ* έφερνε τό ελαφρό μῦρο των ανοιξιάτι-
κων λουλουδιών κι* όλης της όργώσης ζωής τοῦ
'Αργολικού κάμπου. "Έτσι τά πρώτα σκαλοπάτια
τοῦ Παλαμηδιοῦ τ' ανέβηκα άκοπα" μά από τή
μέση κι* έπειτα, παρ' όλη τήν αντοχή μου καί τά
νειάτα τοῦ καιροῦ εκείνου, ή κούραση άρχισε νά
γίνεται αισθητή. Ευτυχώς, πού κάθε τόσο υπήρ-
χαν καί χτιστοί εξώστες, σάν μικρές βεράντες,
πού μπορούσε ό αναβάτης νά ξεκούραστη, απο-
ζημιωμένος σύγχρονα καί με τό υπέροχο θέαμα,
πού τοῦ έδινε ή γύρω φύση, ό κάμπος ό 'Αργολι-
κός, μαζί μέ τά γαλανά νερά τοῦ ομώνυμου κόλ-
που. Ήταν αληθινό πανόραμα, σωστή ζωγραφιά,
πού καί στά χείλη τοῦ πιό κρύου κι' αδιάφορου,
έκανε άθελα νά έρχονται τά λόγια τοῦ μεγάλου
ποιητή καί βασιλέα - τοῦ Δαυΐδ: «*Ὡς έμεγαλόν-
θη τά έργα Σου, Κύριε*»!... Κι' αυτά τά λόγια ψι-
θυρίζοντας ευλαβικά κι* εγώ, έμενα πολλές ώρες

εκστατικός θαυμαστής της γύρω ομορφιάς καί
καλωσύνης, πού εΐχε σκορπίσει για τους ανθρώ-
πους τόσο πλούσια ό Πλάστης!

'Αλλά τή χάρη αυτή θλιμμένη σκέψη ήλθε νά
θολώσει! Ό όγκος τοῦ Παλαμηδιοῦ από κοντά έ-
γιγαντώνονταν καί μου πλάκωνε τά στήθη, μέ τις
σιδερένιες πόρτες καί τίς ντάπιες του, πού μέσα
έρρεβαν, στό υγρό τους σκοτάδι, τόσο δυστυχι-
σμένοι άνθρωποι! Ό, πόσο τραγική αντίθεση της
δημιουργίας τοῦ Θεοῦ μας προς τά έργα τών αν-
θρώπων! Τί ομορφιά καί τί χαρά έδημιούργησε ό
Θεός για τους ανθρώπους, - καί πόση άσχημιά
καί φρίκη έφτιαξε ό άνθρωπος για τόν εαυτό του
καί τους συνανθρώπους του! Ό, τήν αμαρτία!...
Πόσο δυστυχισμένο κάνει 'κείνον, πού σκλαβώ-
νεται σ* αυτή, πόσο μας αφαιρεί τίς χάρες καί τις
ομορφιές, πού δημιούργησε ό Θεός για μας τά
πλάσματα του....

Μ' αυτές τίς σκέψεις απορροφημένος, δέν κα-
τάλαβα πότε έφτασα στην πρώτη πόρτα τοῦ Πα-
λαμηδιοῦ. 'Ανοίχτηκε βαρειά καί σιδερένια αμέ-
σως καί πολλές διατυπώσεις απαραίτητες δέν μ'
έβασάνισαν, γιατί έτυχε νά είναι τότε φρούραρ-
χος εκεί επάνω αγαπητότατος εξάδελφος μου, ό
έφεδρος από τό Ναύπλιο ανθυπολοχαγός Η.Κ.,
πού λίγους μήνες έπειτα έπεσε -Θεός χωρέσει

τον!- σάν παληκάρι Ελληνόπουλο στά χιονισμένα τοῦ Μπιζανιοῦ υψώματα!

* * *

Τοῦ εἶπα τό σκοπό μου. "Ἦτανε γιά νά ιδώ τό Παλαμήδι, νά τό μελετήσω, μά και νά δώ και τις τρομερές του φυλακές και τους φυλακισμένους, νά μείνω λίγο μέ αυτούς, και νά τους πω δυό λόγια, αν μου τό επέτρεπαν.

Μέ προθυμία και χαρά ό καλός ξάδελφος μου δέχτηκε τήν επιθυμία μου. Κι' ἀφοῦ μαζί γυρίσαμε μελετώντας δλο τό φρούριο κ' ἔθαυμάσαμε ἀπό κει 'πάνω ἀκόμη πιό μεγαλόπρεπο τό γύρω θέαμα, πού τώρα αγκάλιαζε τόν Αργολικό ολόκληρο, μέ τά ὁμορφα νησιά του, κι' ἔφτανε στις ἀντικρινές ακτές της Πελοποννήσου και, πέρα βαθειά, αὐτῆς τῆς 'Αττικῆς, - μ' ἐπήγε ἐπειτα νά ιδώ και τίς φυλακές και τους φυλακισμένους, αρχίζοντας ἀπό τίς «φυλακές τοῦ Αγίου Ἄ νδρέα».

Οἱ φυλακές τοῦ Αγίου Ανδρέα δέν ἦταν παρὰ ἓνα περιμάντρωμα ψηλό, μέ ντάπιες και μέ πολεμίστρες, αν καλά θυμάμαι, σχεδόν στό κέντρο τοῦ Παλαμηδιοῦ, προς τή βορεινή πλευρά του. Πῆραν δέ τόνομά τους ἀπό τό μικρό ἐκκλησάκι, πού ἦταν στή μέση τῆς αὐλῆς, και πού τό-

κτίσε, σύμφωνα μέ τήν παράδοση, κατά τήν Επανάσταση τοῦ '21, ό Νικηταράς, κατά διαταγή τοῦ Κολοκοτρώνη. Γιατί ἀνήμερα τοῦ Αγ. Ανδρέου κυρίεψε ό Κολοκοτρώνης μέ τά παλικάρια του τό Παλαμήδι ἀπό τους Τούρκους, και μάλιστα ἐκείνη τή ντάπια πρώτη, πού κτίστηκε κατόπιν τό ἐκκλησάκι.

... Οἱ βαρείες πόρτες τῆς φυλακῆς ἀνοιξαν και οἱ φυλακισμένοι ὅλοι εἶχαν συγκεντρωθή, κατά διαταγή τοῦ Φρουράρχου στην αὐλή, γιά τό κήρυγμα. Πολύ θλιβερό θέαμα μέ περίμενε! Προχώρησα στό ἐκκλησάκι γιά νά προσκυνήσω, μά μέσα ἀντίκρουσα τό λείψανο ενός φυλακισμένου' κι' ἡ θλίψη μου ἐγινε ἀκόμη μεγαλύτερη, όταν ἐμαθα πώς ό νεκρός αὐτός ἦταν τό θῦμα συμπλοκῆς, πού εἶχε γίνη τήν προηγούμενη ἡμερα μεταξύ των φυλακισμένων! Ἐπάγωσα και μέ συντριβή ζήτησα τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ, αποφασισμένος νά μή μιλήσω. Τί νά πῆ κανεῖς και τί νά κηρύξη μέσα σέ τέτοια ζούγκλα, πού, σάν νά μή τους ἔφτανε ἡ δυστυχία τῆς φυλακῆς τους, σκοτώνονταν και αναμεταξύ τους! Μά ἡ χάρη τοῦ Θεοῦ μ' ἐλέησε και ἐκρίνα ὅτι γι' αὐτό ακριβώς ἦταν περισσότερη ἀνάγκη ν' ακουστή ἐκεῖ ό λόγος τοῦ Θεοῦ! Γι' αὐτό, και ὅταν βγήκα ἀπό τό ἐκκλησάκι, ἀνέβηκα ἀμέσως στό πεζούλι πού τό ἔζωνε, και

με τόνο αδελφικό είπα ό,τι ό Θεός με φώτισε, λαμβάνοντας ως αφορμή τό νεκρό, πού ήταν μέσ' στην εκκλησία.

* * *

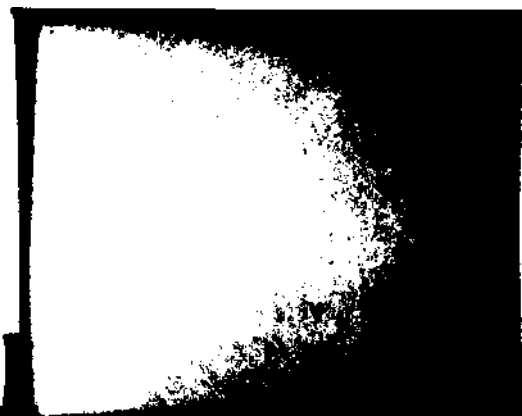
Οί φυλακισμένοι άκουγαν με προσοχή, αν καί είπα διτι όποιος θέλει, ήταν ελεύθερος νά φύγη απ' τό κήρυγμα. "Εμειναν όλοι ακίνητοι, καί μόνον ένας, πού ήταν κράμα θλιβερό λεβεντιάς καί άγριωσύνης, έκοβε βόλτες πάρα Αέρα, μά σταμάταγε καί κάπου κάπου κι' άκουγε με αδιαφορία. Οί άλλοι όλοι ήτανε ικανοποιημένοι" μέ κάποια έκπληξη άκουγαν τά κηρυττόμενα, αλλά σ' όλων τά πρόσωπα μία θλιβερή συγκίνηση ήταν ζωγραφισμένη. Νά ήταν αρχή αυτή συντριβής καί μετανοίας; Νά ήταν ανάμνηση τοῦ πρώην βίου τους, τοῦ ελεύθερου; Νά ήταν έλεγχος σωτήριος της συνείδησης τους για τά εγκλήματα, πού είχαν κάνει; Ποιος ξέρει τί ή χάρη τοῦ Θεοῦ ενεργούσε στά βάθη της ψυχής του καθενός από τους άκροατάς εκείνους...

'Αλλά δέν πρόκειται εδώ ό λόγος για τή σωτήρια ενέργεια τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ επάνω στον ανθρώπων τίς ψυχές, καί σέ εκείνες ακόμη, πού ό κόσμος μέ τό σκληρό ταρτουφισμό του, θεωρεί οριστικά χαμένες! Πρόκειται για μία έκπληξη πού

μ' έπερίμενε, ευθύς μετά τό κήρυγμα, για μία σκηνή πού μένει ακόμη χαραγμένη βαθειά κι' ευχάριστα μέσ' στην ψυχή μου, καί πού αισθάνομαι τήν υποχρέωση νά σας τήν 'πώ όπως έγινε.

Μόλις κατέβηκα από τό πεζούλι τοῦ ναοῦ κι' έσκόρπισαν οί κατάδικοι στά κελλιά τους, μέ πλησιάζει ευγενικά ένας φυλακισμένος εξηντάρης καί μέ συστολή μοῦ κάνει τήν παράκληση, αν είχα τήν καλωσύνη νά περάσω στό κελλί του νά πάρω τόν καφέ, πού ήμουν κουρασμένος απ' τό κήρυγμα... Τόν περιστοίχιζαν πέντε-έξ συγκατάδικοί του, σάν κι' αυτοί νά ένωναν τήν παράκληση τους, -μά ήσαν τόσο ιλαρά καί ταπεινά καί ήμερα τά πρόσωπα τους,- πού δέν μπόρεσα νά επιμείνω στην πρώτη άρνηση μου. 'Η άδεια εδόθη πρόθυμα απ' τή Διοίκηση των φυλακών και έπροχώρησα μαζί τους νά δοκιμάσω «τόν καφέ τον Παλαμηδιον», όπως οί ίδιοι χαριεντιζόμενοι μοῦ έλεγαν στό δρόμο....

Μπήκα στό κελλί τοῦ πρώτου, πού μ' έκάλεσε. "Ένα κελλί λίγο μεγαλύτερο από τ' άλλα, αλλά καθαρίο, τακτοποιημένο, ειρηνικό. Μά δέν ήταν μόνο αυτό... Εικόνες τοῦ Χρίστου, της Παναγίας κι' άλλες έστόλιζαν τόν καθαρότατο τοίχο καί κάμποσα βιβλία, θρησκευτικά καί άλλα, ήσαν επάνω σ' ένα πολύ μικρό τραπέζι, - τό μονά-

δικό τοῦ κελλιοῦ εκείνου ἐπιπλο. Ἡ πρώτη περιέργεια μου μετεβλήθηκε σε πραγματική ἐκπληξη, σάν ἐβλεπα γύρω μου" κι' ἡ ἐκπληξη μου ἐκείνη μοῦ 'δίνε σιγά-σιγά ἕνα εὐάρεστο συναίσθημα γαλήνης κι* ηρεμίας, τόσο αναπάντεχο καί ξένο κι' ἀπροσδόκητο μέσα σ' ἕνα κελλί των φυλακῶν βαρυποινήτου τοῦ Παλαμηδιοῦ!

* * *

Ὁ καφές ἦλθ' ευγενικά καί ἡ κουβέντα ἄρχισε δειλά-δειλά. Μιλούσα με τόν ἐξηντάρη, πού μ' ἐκάλεσε' μά καμμιά δεκαριά συγκατάδικοῖ του ἄλλοι καθισμένοι σταυροπόδι χάμω κι' ἄλλοι ὄρθιοι, -όλοι γαλήνιοι καὶ εἰρηνικοί- ἀκούγαν προσεκτικά. Μά τί ευλογία μ' ἐπερίμενε! Δέν ἦταν ἡ πρόσκληση εκείνη στό κελλί ἀπότοκος μόνον της Ἑλληνικῆς φιλοξενίας, γιά νά μοῦ δώσουν τόν καφέ... μά ἦτανε τό προϊόν ενός βαθύτερου αἰσθήματος, μιας ἀναγέννησης ψυχῶν ευγενικῶν καί ἐκλεκτῶν!

Γιατί ὅλοι 'κείνοι πού ἦσαν στό κελλί, δέν εἶχαν σχηματίσει ἀπλῶς μιὰ παρέα ἡσυχῆ καί εἰρηνική. Ἄλλά -θαύμα ἀληθινό!- ἀποτελοῦσαν μιὰ ἀδελφότητα ἀληθινή, πού ζούσαν γιά τό Χριστό, πού ἐλάτρευαν τό Χριστό, πού ἐμελετοῦσαν κάθε μέρα τό Ευαγγέλιο Του καί πού ἦσαν πραγ-

ματικά δοσμένοι στό Θεό καί Τόν υμνοῦσαν ταπεινά κι' εἰλικρινά μέ προσευχές καί ψαλμωδίες!

-Τήν πρώτη ἀφορμή στή νέα μου ζωή, ἄρχισε νά μοῦ διηγῆται ὁ φυλακισμένος, πού μ' ἐκάλεσε, τήν πρώτη ἀφορμή στή νέα μου ζωή, τήν πήρα ἀπό τό Λαμπάκη, τό γραμματικό της Βασιλίσσας της Ὀλγας, πού κάθε τόσο ἐρχόταν, ἀπό μέρους της, ἐδώ καί μας μοίραζε τό Ευαγγέλιο κι' ἄλλα θρησκευτικά βιβλία, καθώς κι' ἀσπρόρουχα. Αὐτός, Θεολόγος ἦταν, εἶπε στους φυλακισμένους δύο καλά λόγια, προτοῦ μας μοιράσει τό Ευαγγέλιο καί τ' ἄλλα τά βιβλία... Ὁ Θεός μ' ἐφώτισε, κι' ἄρχισα νά διαβάζω τό Ευαγγέλιο....

Δέν εἶχα ποτέ ἐνδιαφερθῆ γιά τή θρησκεία. Μικρός, πηγαινα στην Ἐκκλησία τίς μεγάλες μόνο γιορτές μέ τους γονεῖς μου. Μά ὅταν μεγάλωσα, ἐκοψα κι' ἀπ' αὐτή κι' ἐξοῦσα ὅπως οἱ περισσότεροι συγχωριανοί μου, μέρα μου καί νύχτα μου, χωρίς σκοπό, ὥσπου τό ἐγκλημα μ' ἔφερε ἐδώ. Παπὰς πού καί πού ἐρχόταν ἐδώ 'πάνω, νά μας λειτουργήσει' κήρυγμα σπανιώτατο, γιά νά μή πῶ καθόλου! Ἄνθρωπος νά μας ἐπισκεφθῆ κανεῖς -εκτός ἀπό κανά οικεῖο μας-... καί μόνο τοῦ ἀγίου Ἄντρεα, στή μνήμη τοῦ ναοῦ, βλέπαμε κανάν ἄνθρωπο καί ἀκούγαμε καί κανά λόγο! Μά ἡ φυλάκιση μ' εἶχε λυγίση... Καί μόνο μένα; Κι' ἄλ-

λους... Γι' αυτό μου φάνηκε κάτι, σάν είδα, πώς ή Βασίλισσα μας θυμήθηκε, αν κι' αγνώστους της, και μας έστειλε βιβλία και εσώρουχα' και τά λόγια του Γραμματικού της, του Λαμπάκη, μου 'καναν μιά εξαιρετική εντύπωση!

* * *

-Ρίχτηκα μέ τά μούτρα -εξακολούθησε ό φυλακισμένος συνομιλητής μου- ρίχτηκα μέ τά μούτρα στό διάβασμα των βιβλίων, πού μας μοίρασαν. Μέ τά λίγα γράμματα, πού 'ξέρα, στην αρχή λίγα καταλάβαινα' μά και μέ κεΐνα τά λίγα ένοιωθα μιά ευχαρίστηση μέσα μου, πρώτα γιατί έσκότωνα τήν ώρα από τό αφόρητο εκείνο καθησιό της φυλακής" έπειτα, άκρες-μέσες, ένοιωθα ό-τι για καλά πράγματα μιλούσαν τά βιβλία 'κεΐνα' Καί σ' ό-τι δέν καταλάβαινα, ζητούσα τή βοήθεια κανά-δυό συγκαταδίκων μου, πού έβλεπα δι κι' αυτοί είχαν τήν περιέργεια νά διαβάξουν τά βιβλία, - κι' έδειξε δυό από τους παριστάμενους εις τόν κύκλο μας συγκαταδίκους. "Έτσι οι τρεις μας, χωρίς νά τό καταλάβουμε, ανταμώναμε συχνά και διαβάζαμε τά βιβλία, και μάλιστα τό Ευαγγέλιο, και γίναμε σιγά-σιγά μιά ξεχωριστή παρέα, πού κάτι εσωτερικό τήν έσυνέδεε....

-Θεού δάκτυλος ήταν!... Έτόλμησα νά ψιθυρίσω....

-Και βέβαια Θεού δάκτυλος ήταν! Επανέλαβε θριαμβευτικά ό συνομιλητής μου, κ' έκινήθηκαν επιβεβαιωτικά τά κεφάλια των δυό παρισταμένων καταδίκων, πού, όπως κατάλαβα, ήταν τά πρώτα μέλη της Ιεράς εκείνης συντροφιάς.

Συνέχισε έπειτα σέ τόνο ταπεινής και ήρεμης χαράς:

-'Από τότε ό Θεός μάς έλυπήθηκε και πλούσιες τίς ευλογίες του μάς έδωκε... Αισθανθήκαμε τήν ανάγκη νά μετανοήσουμε, ν' αλλάξουμε βίο, ν' ακολουθήσουμε τήν φωτεινή εκείνη και ήρεμη ζωή, πού ή μελέτη μας μας έφανέρωσε... Φωνάξαμε τόν πνευματικό από τ' Άνάπλι, μέ τήν άδεια της Επιστασίας' έξωμολογηθήκαμε' και νά έμεΐς, οί αμαρτωλοί, μπρος στην «Άγία Θύρα», έπειτα από τόσα χρόνια, κοινωνήσαμε... 'Ω τί καινούργιοι κόσμοι τότε, μετά τή Θεία Κοινωνία, μάς φανερώθηκαν! Τί χαρά και τί αγάπη στό Σωτήρα μας Χριστό αισθανθήκαμε! Καί πώς νοιώθαμε κ' οί τρεις μας από τότε τόν εαυτό μας σφικτά συνδεδεμένο μεταξύ μας. Έννοιώσαμε κι' οί τρεις μας ότι είμαστε αδελφοί, μά αδελφοί πνευματικοί, περισσότερο και βαθύτερα αγαπημένοι από τους σαρκικούς!

... Έσθήριξε για λίγο τά μάτια του, ήρεμα και φωτεινά, στό χαμηλό ταβάνι τοῦ κελλιού του. Κ' έπειτα έπρόσθεσε:

-Άς εἶναι ευλογημένο τοῦ Θεοῦ τό δνομα! Είναι δέκα περίπου χρόνια από τότε καί οί τρεις μας γίναμε δέκα, μέ μιά ψυχή καί μιά καρδιά, μ' ένα σκοπό και μέ μιά ζωή!... Έκτος από κείνους τους συγκρατούμενους μας, πού συμπαθούν τή συντροφιά μας! Γιατί δχι λίγοι, οί περισσότεροι από τους συναδέλφους μας στή φυλακή, πολλές φορές θέλουν τή συντροφιά καί τήν κουβέντα μας, κι' ευχάριστα, όσο 'μ^πΡ^οϋ^ν *'' αυτοί, ακούν τίς συμβουλές μας... Οί άλλοι τράβηξαν τό δρόμο τους... Καυγάδες, συμπλοκές, φόνους κι' όλα τά κακά της φυλακής... Κι' άπ' αυτούς είναι καί κείνοι, πού έγινε κι' ό χθεσινός ό φόνος....

-Καί ή Διοίκηση των Φυλακών πώς βλέπει τήν ξεχωριστή αυτή παρέα; Ερώτησα....

-Στην αρχή μέ κάποια υποψία και παρακολούθηση. Γιατί δέν έλειπαν εκείνοι, πού, περισσότερο από άγνοια, μας έλεγαν ειρωνικά άλλοι κουτούς, κι' άλλοι «αλλούτερους, προτεστάντες»! Μά σιγά-σιγά είδαν τό φώς κι' επέισθησαν πώς είμαστε ορθόδοξοι, όπως γεννηθήκαμε, στην πίστη των πατέρων μας. Καί ή Διοίκηση κι' ή Εισαγγελία τώρα μ' ευχαρίστηση βλέπει τή νέα

μας ζωή' γι' αυτό, όπως καί βλέπετε, κάθε ευκολία μας παρέχει....

* * *

«Παράδεισος σέ φυλακή»! Σκεπτόμουν μέ βαθείά συγκίνηση σ' δλη εκείνη τή διήγηση! "Εκπληκτος για όσα άκουγα κι' οσα έβλεπα, ένοιωσα, άλλη μιά φορά ακόμη, τήν καλωσύνη τοῦ Χριστού καί έδόξασα τή χάρη καί τήν ευλογία Του, πού έχει τή δύναμη τους ανθρώπους νά τους κάνη αγγέλους, τήν ταραχή καί θλίψη νά τή μεταβάλλη σέ γαλήνη καί χαρά, καί τή δυστυχία σ' ευτυχία άρρητη! «Παράδεισος σέ φυλακή», σκεπτόμουν διαρκώς, γεμάτος, λέω, από ιερή συγκίνηση... Γι' αυτό καί απορροφημένος άπ' τίς σκέψεις μου, σύντομες μόνο απαντήσεις έδινα στις πολλές τους ερωτήσεις, πού διέκοπταν τή διήγηση εκείνη, περιμένοντας νά φωτισθούν, σάν δάσκαλο, από μένα!

... Κι' όταν σηκώθηκα νά φύγω -γιατί δέν ήθελα νά φύγω, κάτι μέ κράταγε στην ήρεμη καί άγια εκείνη ατμόσφαιρα- κι' *ευλαβικά*, τό επαναλαμβάνω, τους αποχαιρέτησα, μέ ξεπροβόδι-σαν όλοι μέ μιά φωνή:

-Νά εύχεσαι και για μας, Διδάσκαλε!

... «Νά εϋχωμαι καί για σας»... σκεπτόμουν!

'Αλλά τί νά ευχηθώ εγώ ό αμαρτωλός για σας, ψυχές αναγεννημένες μέ τή δύναμη τοῦ Θεοῦ, κι' ευλογημένες από τή χάρη Του! Τί νά ευχηθώ εγώ για σας, πού ζώ *ελεύθερος*, ναι! στην κοινωνία, αλλά στό βάθος εγώ, όπως και τόσοι άλλοι *ελεύθεροι πολίτες*, είμαστε δούλοι και δεσμώτες τραγικοί τών παθών και τών αμαρτιών μας. Τί νά ευχηθώ για σας, τους φυλακισμένους, ναι! και τους δεσμώτες, άλλα πού κοντά στό Χριστό πετύχατε, μιά για πάντα, τήν απελευθέρωση σας από τά βαρεία κι' αιώνια δεσμά της αμαρτίας και της ένοχης, και είσαστε αληθινά ελεύθεροι, ωφέλιμοι στον εαυτό σας και στους άλλους!

... "Εφυγα! Και με τίς σκέψεις αυτές κατέβαινα τά ατελείωτα σκαλιά τοῦ απαίσιου εκείνου φρουρίου, τού Παλαμηδιοῦ, πού στά υγρά και φοβερά του κελλιά ζούσε γαλήνια -ποιος νά τό φαντασθή!- μιά κοινωνία μικρή βέβαια και άσημη, αλλά πραγματικά ελεύθερη κι' ευτυχισμένη, *ένας αληθινός Παράδεισος!*

* * *

Ναί, αγαπημένε μου, φυλακισμένε αναγνώστη! «*Παράδεισο σε φυλακή*» μπορείς νά άρνηθής και σύ δι βρήκα στή σκοτεινή φυλακή τοῦ Παλαμηδιοῦ!;... Μά αυτό δέν γεννάει και στή δι-

κή σου τήν ψυχή συλλογισμούς και σκέψεις; *Παράδεισο*, πού έκανε τή μαύρη ζωή τών κρατουμένων εκείνων τού Παλαμηδιοῦ, φωτεινή και χαρωπή, γεμάτη από υψηλούς σκοπούς και από ευτυχία θεϊκή; Κι* αυτό δέν φωτίζει και τή δική σου τήν ψυχή και δέν της δίνει ελπίδες χαρωπές;

Φυλακισμένος είσαι, ναι, και, σύ, αδελφέ μου. *Και υποφέρεις ασφαλώς στή φυλακή σου!* 'Αλλά γιατί και σύ, αδελφέ μου, τή φυλακή σου αυτή νά μή τήν κάνης και σύ *Παράδεισο*;

Θά μοῦ πής: *Είναι δύσκολο!*

-Όχι! Σοῦ απαντώ. Είναι δύσκολο, και ἴσως και αδύνατο, όταν στηρίξουμε τήν προσπάθεια μας αυτή στίς δικές μας μόνον τίς δυνάμεις, τίς ανθρώπινες, πού είναι ανίσχυρες και περισσότερες φορές ψεύτικες και απατηλές. Μά, όταν λάβουμε τήν απόφαση ν' ακολουθήσουμε τή ζωή τή Χριστιανική και τό δρόμο τού Θεοῦ ειλικρινά' όταν τήν απόφαση μας αυτή τήν εμπιστευθούμε μέ πίστη στό Θεό... "Ε! τότε, αγαπητέ μου, τά λοιπά δέν είναι δικά σου. Είναι έργο τοῦ Θεοῦ, τοῦ Παντοδύναμου! Αυτός θά σέ δυναμώσει νά πραγματοποιήσης τήν καλή σου απόφαση. Αυτός θά καθαρίση από τά εμπόδια τό δρόμο, πού άρχισες. Αυτός θά φωτίση και άλλους ακόμη νά σέ μιμηθούν!

* * *

Ἡ θρησκεία του Χριστού μας αυτή τη δύναμη έχει αγαπητέ μου! Νά μεταβάλλη άκοπα και τό μεγαλύτερο κακό σε καλό μεγάλο' τή δυστυχία σέ ευτυχία' τήν αδυναμία σε δύναμη' τήν κόλαση σε πραγματικό Παράδεισο!

Θυμήσου τόσα και τόσα περιστατικά τής θρησκείας μας, πού επιβεβαιώνουν τήν αλήθεια αυτή. Καί τί νά σοῦ πρωτοαναφέρω; Τήν προσευχή τής Εκκλησίας, πού έλυσε τά δεσμά τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου και τόν ελευθέρωσε από τή φυλακή του; (Πράξ. κεφ. 12ον κ.λπ.). Ἡ τους αποστόλους τοῦ Χριστοῦ, τόν Παῦλο και τόν Σύλα, πού τή σκληρή τήν άγρια φυλακή τους τήν είχαν μεταβάλλη σέ Παράδεισο και, γεμάτοι από γαλήνη και χαρά, «*υμνοῦν τόν Θεό*», και τή χαρά τους τήν μετέδωσαν όχι μόνο σ' όλους τους φυλακισμένους, πού, όπως αναφέρει ή Γραφή, ευλαβικά τους ήκουαν: «*έπηκροῶντο δε αυτών οι δέσμοιοι*», -μά και σ' αυτόν τόν δεσμοφύλακα, πού μέ όλη του τήν οικογένεια έπίστεψε αμέσως στό Χριστό; (Πράξ. κεφ. 16, στίχ. 25 κ.λπ.). Ἡ τόν ίδιο τόν Ἀπόστολο τόν Παῦλο, πού, κατά τή δίχρονη στή Ῥώμη φυλάκιση του, έκαμε τή φυλακή του κέντρο φωτεινό κηρύγματος πού τόσοι και τό-

σοι, πλούσιοι και φτωχοί, μεγάλοι κι' άσημοι, φωτίστηκαν στην πίστη τοῦ Χριστοῦ και βρήκαν τήν παρηγοριά τους και τή σωτηρία τους;

Κι' είναι ανάγκη ν' αναφέρουμε ακόμη και τους δυσμέτρητους εκείνους μάρτυρες και αγίους τής Εκκλησίας μας, πού, σέ σειρά ολόκληρη δυό χιλιάδων χρόνων και έως σήμερα, μέ τήν πίστη τους και τή ζωή τους τήν άγια, έκαμαν τή φυλακή τους *παράδεισο αληθινό*, πού τόν ζήλησαν πολλοί και από τους δεσμοφύλακες και τους βασανιστές τους κι' έγιναν κι' αυτοί Χριστιανοί και άγιοι;

* * *

Γιατί, αδελφέ μου, και σύ, νά μή μιμηθής τους φυλακισμένους τοῦ Παλαμηδιοῦ, πού σοῦ ανέφερα;

Άνθρωποι ήσαν κι' αυτοί, σάν και σένα. Τά μέσα και τίς ευκολίες μάλιστα τίς έχεις περισσότερες σύ άπ' αυτούς. Ναι! Τότε τους φυλακισμένους κανείς δέν τους πλησίαζε' περιφρονημένοι και χωρίς παρηγοριά, ελυωναν στις υγρές τους φυλακές... Μά τώρα υπάρχουν καλοί άνθρωποι, πού σας θυμούνται' υπάρχουν σύλλογοι πού ενδιαφέρονται για σας' αυτή ή *Εκκλησία μας* φρο-

ντίζει, όσο μπορεί, για τους φυλακισμένους όλους και για σένα, και ό,τι μπορεί κάνει για τήν παρηγοριά και τη σωτηρία Σας!

Κι' αυτό ακόμα τό μικρό βιβλιαράκι, πού κρατάς στά χέρια σου και τό διαβάζεις τή στιγμή αυτή, μπορεί με του Θεού" τή χάρη, νά σε βοηθήσει για νά πάρης τή σωτήρια απόφαση νά πλησίασης τό Χριστό,... άρκεϊ νά τό θελήσεις και επιδιώξεις....

Με αδελφική αγάπη
Δ.Ι.Κ.

Ή διήγηση αυτή είναι *πραγματική ιστορία*, πού εκτίθεται πιστά κι' αληθινά, χωρίς καμιά υπερβολή ή προσθήκη.

Δ Ι Κ -

Σημείωση εκδότου: Τό βιβλιαράκι αυτό βρέθηκε χωρίς χρονολογία εκδόσεως. Λόγω όμως της ωφελείας του εκδίδεται και πάλι προς διδασκαλία όλων, ιδιαιτέρως όμως προς παρηγοριά των δοκιμαζόμενων συνανθρώπων μας στίς φυλακές.

Πληροφορίες για αποστολή τοῦ τεύχους αυτού προς διανομή του σέ φυλακισμένους συνανθρώπους μας στό τηλ.: 2310212659.

Νουθεσίες Ήσυχαστοῦ **ΙΩΣΗΦ**, Άγιορείτου, 1959

* Ή απόγνωσις είναι θανάσιμος αμαρτία, και χαίρει εν αυτή υπέρ άπαντα ό διάβολος. Διαλύεται δέ ευθύς μέ τήν έξαγόρευσιν.

* Τό αμάρτημα τό μικρόν ή τό μέγα διά της αληθούς μετανόιας εξαφανίζεται.

* Μόνον τήν μετάνοιαν του ανθρώπου, εάν λάβη εις χείρας Του ό Φιλάνθρωπος, όλα τά άλλα γνωρίζει Αυτός νά οϊκονομή πανσόφως εις σωτηρίαν... Ό ελεήμων Θεός αιτίαν γυρεύει και άφορμήν διά νά σώση ψυχήν.

* Επειδή έμολύναμε τόν νουν μας, τήν καρδίαν μας και τό σώμα μας, μέ λόγον, μέ έργον, κατά διάνοιαν, τώρα δέν εχομεν παρρησιαν. Δέν εχομεν ένδυμα γάμου. Δι' αυτό πρέπει νά καθαρισθώμεν' μέ εξομολογησιν, μέ δάκρυα, μέ πόνον ψυχής' και τό πάντων άνώτερον, μέ προσευχήν, όπου καθαρίζει και τελειοποιεί τόν άνθρωπον.

* Και, όσον εσύ καθαρίζεις από τά πάθη, τό-

σον ειρηνεύεις και σωφρονεῖς και έννοιεις τόν Θεόν.

* 'Ημεῖς νά ζητώμεν τό έλεος τής αφέσεως των αμαρτιών μας και νά έπιμεληθώμεν τήν καθαρότητα τής ψυχής, και τά του Θεοῦ έρχονται μόνα τους χωρίς τήν ζήτησιν ημών.

* Φροντίζετε τήν ψυχήν σας μόνον" αυτήν μεριμνάτε νά σώσετε διου είναι τιμία, αθάνατος.

* Όταν έξομολογήται ό άνθρωπος, καθαρίζεται ή ψυχή του και γίνεται αδάμαντας φωτεινός... Χωρίς τήν έξομολόγησιν, μετάνοια δεν λογίζεται' και χωρίς τήν μετάνοιαν άνθρωπος δεν σώζεται...

* "Αν δεν αφήσης τήν άμαρτίαν δι,τι και αν κάνης πηγαίνει χαμένο. Μόλις χωρίσεις και αφήσεις τήν άμαρτίαν όλα είναι συγχωρημένα μετά τήν έξομολόγησιν.

* Όλα συγχωρούνται, μόνον δσα δεν έξομολογηθούν, εκείνα δεν συγχωρούνται... Χῦσε δύο σταγόνες δάκρυα με πόνον ψυχής, και ξεπλύνεται δλος ό ρύπος.

Νουθεσίες Γέροντος Έφραίμ Φιλοθέιτου

* Καμμιά χαρά κοσμική δεν μένει χωρίς μεταμέλεια. Μόνον ή χαρά πού προέρχεται από τόν Θεό είναι γνήσια και ειλικρινής. Δόξες και χρήματα, όλα είναι ψεύτικα. Όλα αυτά ό θάνατος τά βάζει στην αρμόζουσα θέσι τους.

* Ό ουράνιος Πατήρ μας παιδεύει όχι για νά έλθουμε σε απόγνωσι, αλλά για νά μετανοήσουμε και διορθωθούμε.

* Ό πόνος εξαγνίζει τήν ψυχή, τήν κάνει ταπεινή, πονετική, αγαθή και έτσι καταστρώνεται τό έδαφος για τήν θείαν επίσκεψη.

* Όλα τά λυπηρά μας αποστέλλονται χωρίς καμμιά αμφιβολία για τήν θεραπεία τής ψυχής μας πού νοσεῖ.

* Δωρεάν σώζει ό Χριστός τόν άνθρωπον, οί κόποι δείχνουν τήν προαίρεσι του ανθρώπου.

* Μέ τήν υπομονή στά παθήματα κάμνουμε τό θέλημα του Θεοῦ. Όποιος υπομένει πειρασμό, επιθέτει φάρμακο στην ψυχή του.

* Ποιος μετενόησε και δεν σώθηκε; ποιος είπε τό ήμάρτησα και δεν συγχωρέθηκε; ποιος έπεσε και έζήτησε βοήθεια και δεν σηκώθηκε; ποιος έκλαυσε και δέν παρηγορήθηκε από τόν Θεόν;

* 'Από τόν άνθρωπο ό Θεός θέλει νά ιδεί προαίρεσι αγαθή και βία (προσπάθεια φιλότιμη) στά μέτρα των δυνάμεων του, και όταν αυτά τά διάθεση με ταπεινώσι, τότε Αυτός αναλαμβάνει τήν τελείωσι του αγαθοό έργου....

* ... Σέ αυτόν τόν κόσμο δέν έχουμε θέσι κανείς. Ό πνευματικός κόσμος μας περιμένει όλους. Περαστικοί είμεθα πάνω στή γη... Πρίν δέ μας πάρη από αυτόν τόν φθαρτόν κόσμο να παρακαλούμε νά μας τακτοποίηση μαζί Του, δσον γίνεται πιό τέλεια για νά μή δυσκολευθή ή ψυχή μας στην άνοδο της από τους κακούς φορολόγους δαίμονας....

* "Έχουμε ένα Θεό μέ φιλόστοργα θεϊκά σπλάχνα, πού μας υπομένει και συνεχίζει νά μας αγαπά και νά μας φροντίζει, και έμεϊς οι άνθρωποι τόν άρνούμεθα, τόν υβρίζουμε, και δέν ξέρουμε τί λέμε και τί κάνουμε. Τυπικά τόν πιστεύουμε και ομολογούμε, ενώ μέ τήν απρόσεκτη ζωή μας γινόμαστε απαίσιιοι και ελεεινοί οί δυστυχείς, από τά μυαλά μας, τίς επιλογές μας, τόν εγωισμό μας, τήν κοσμικοφροσύνη μας.

* Μέ τήν ειλικρινή μας μετάνοια μπορούμε νά πάρουμε και πάλι τίς ευλογίες του Θεού, νά καθαρίσουμε τό βεβαρυμένο ποινικό μας, άρκεϊ νά τηρούμε τους δρους της πίστεως, τίς εντολές του Θεού, και τότε τό πύρ της χάριτος θά μας θερμάνη, δροσίζη, χαροποιή και θεοποιή κατά χάρι και μέθεξι.

* **Ή μετάνοια έχει μεγάλη δύναμι. Παίρνει τό κάρβουνο και τό κάνει διαμάντι. Παίρνει τόν λύκο και τόν κάνει αρνί. Παίρνει τόν άγριο και τόν κάνει άγιο. Παίρνει τόν αιματοβαμμένο ληστή και τόν κάνει πρώτο κάτοικο του Παραδείσου.** Άκριβώς, επειδή έχει τέτοια δύναμι ή μετάνοια, γι' αυτό ό Διάβολος αγωνίζεται ν' άποτρέψη τόν άνθρωπο από τήν μετάνοια. "Έτσι εξηγούνται οί αντιρρήσεις πολλών ανθρώπων ώς προς τήν μετάνοια και έξομολόγησι.

* Μέ πόνο θερμής προσευχής ας πούμε:

Κύριε Ίησοϋ Χριστέ, δώρησέ μας αληθινή, δακρύβρεκτη μετάνοια. Έσύ μας έμεινες μοναδική ελπίδα σωτηρίας. Είσαι ή αλήθεια μέσα σέ τόσα ψέμματα. Είσαι ή χαρά μας μέσα σέ τόσες θλίψεις. Είσαι ή λύτρωσίς μας μέσα σέ τόση αμαρτία. Είσαι ή Ειρήνη μέσα σ' έναν κόσμο τόσο ταραγμένο.

* Ευλαβικά Σέ προσκυνώ, δέσποζε επί πάντων.